

Bohumila Vacková

Shodné znaky islámského a židovského radikalismu na počátku 21. století

Identical features of Islamic and Jewish radicalisms in the early 21st century

Islám a judaismus jsou dva významné semitské monoteistické náboženské směry. Islámský a židovský radikalismus je novodobým trendem, který měl jeden ze zásadních vrcholů v druhé polovině minulého století zejména v oblasti Blízkého a Středního východu.¹ Přelom tisíciletí a hlavně počátek 21. století poukázal na fakt, že islámský a židovský radikalismus není jen problematikou konkrétních oblastí, ale změnil své měřítko s různou intenzitou do celosvětového problému. V tomto ohledu však musím uvést, že existuje diametrální rozdíl týkající se rozšíření a následně i specifického charakteru islámského radikalismu, kde opravdu můžeme hovořit o celosvětovém problému. Židovský radikalismus je nadále zejména problematikou týkající se Izraele a velkých komunit v diaspoře. Jeho projevy a charakter je výrazně nižší a rozdílný, než je tomu u islámského radikalismu. V souvislosti s děním na počátku 21. století vyvstala aktuální otázka, do jaké míry islámský a židovský radikalismus zasáhl Českou republiku.

Proto si předkládaná práce klade za cíl přispět ke zjištění aktuální situace týkající se islámského a židovského radikalismu² a zároveň současný stav v souvislosti s naší zemí. Protože se jedná o velmi rozsáhlou problematiku, tak jsem si pro zhodnocení vybrala znaky, které jsou shodné pro oba náboženské směry - charitativní a finanční podporu, radikalizaci náboženských škol - madrasy versus ješivy a způsoby šíření víry.³ Prvním cílem disertace byla charakteristika a následně vyhodnocení výše uvedených znaků v rovině islámského a židovského radikalismu. Z toho vyplynul druhý cíl, jehož obsahem bylo posouzení přítomnosti

¹ Islám a judaismus jsou obsahově založeny na shodném principu věřícího jedince, jenž dodržuje stanovená mravní pravidla, přičemž jeho následnou odměnou je spása duše a vstup do společenství s Bohem. Oba náboženské proudy věří, že právě je si Bůh vybral, aby jejich prostřednictvím či s jejich pomocí dosáhl svého záměru, tj. kvalitativní přeměny lidské společnosti. Avšak původní ideje byly zneužity v intencích radikalismu - islámského

i židovského. V tomto ohledu můžeme hovořit o novodobém trendu. Z pozice islámského radikalismu jedním ze startovacích impulsů byla sovětská válka v Afghánistánu (1979 - 1989) a následné dění i v ostatních zemích Blízkého a Středního východu. V novodobém židovském radikalismu vlnu aktivit rozeběhly dvě události, a to z pohledu ultraortodoxních charedim - vznik Státu Izrael (14. května 1948), z pohledu radikálních náboženských sionistů - vítězství v Šestidenní válce (5. až 10. června 1967) a z pohledu kahanistů možnost násilnou a zavražďovací formou získat lokality na okupovaném území.

² V rovině nastavených znaků - viz níže v hlavním textu.

³ Výše uvedené znaky jsem vybrala díky svému dlouhodobému zájmu o problematiku islámského a židovského radikalismu. Jsou to znaky, které se oběma směry prolínají a mají svůj specifický význam v intencích radikalismu.

vybraných znaků v českém prostředí. Časové období jsem zasadila do současnosti, tj. od roku 2000 do roku 2010.⁴

Do současné doby nebyla takto stanovená problematika zpracována, tzn. že tyto konkrétní porovnávané znaky nebyly vytyčeny společně, a to ani z pohledu historického či současného, a zároveň se neuskutečnila jejich aplikace na české území. Jedná se o zcela nový aktuální komplexní pohled a zhodnocení získaných závěrů v českém prostředí.

Díky časovému vymezení a celkovému charakteru zvolené disertace jsem získávala cenné informace všeobecného charakteru z publikací českých autorů a konkrétní, aktuální informace z elektronických pramenů (webové stránky radikálních uskupení a institucí), odborných studií, článků apod. (Pozn. elektronické informace výrazně převažují nad tištěnými.) Podkladové poznatky vycházely ze čtyř tematických okruhů:

- první - islámský radikalismus - všeobecný či celosvětový pohled; islámský radikalismus v Evropě, konkrétní znaky islámského radikalismu;⁵
- druhý - židovský radikalismus - jednotlivé proudy;⁶
- třetí - Blízký východ - situace Palestina versus Izrael, respektive islámský versus židovský radikalismus;⁷
- čtvrtý - problematika islámského a židovského radikalismu v ČR.⁸

⁴ Respektive od ledna 2000 do prosince 2010. Výjimku tvoří zpráva z 2. května 2011, kdy byl dopaden Usáma bin Ládín.

⁵ V tomto tematickém okruhu jsou cenné elektronické odborné studie a články, které jsou většinou konkrétního zaměření. Např. se jedná o demografickou studii od Houssaina Kettaniho „2010 World Muslim Population“, od Jana Ondřejky „Muslimové a evropská bezpečnost“, od agentury zabývající se ochrannou lidských práv The European Union Agency for Fundamental Rights „Nejdůležitější informace ze zprávy EUMC „Muslimové v Evropské unii: diskriminace a islamofobie“ a mnoho dalších. Za zmínku rozhodně stojí i vyjádření tehdejšího ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace Karla Randáka ze dne 22. února 2006 pod názvem: „Evropa a islám v kontextu dění kolem karikatur proroka Muhammada,“ které proběhlo na zasedání Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Z publikací jsou cenné poznatky zejména od autorů prof. PhDr. Luboše Kropáčka, CSc., doc. PhDr. Miloše Mendla, CSc. a také Mgr. Ondřeje Beránka, Ph.D. Bližší informace a údaje - viz kapitola 5. Nejdůležitější použité tištěné a elektronické prameny, literatura a další odborné zdroje.

⁶ V otázce židovského radikalismu jsou stěžejní poznatky získané analýzou elektronických pramenů, tj. webové stránky konkrétních hnutí, organizací a institucí. Mnoho dílčích ucelených poznatků poskytuje i webová stránka The Jewish virtual library. Zároveň řadu důležitých informací poskytují publikace JUDr. PhDr. Marka Čejky, Ph.D. Bližší informace a údaje - viz kapitola 5. Nejdůležitější použité prameny, literatura a další odborné zdroje.

⁷ V uvedeném tematickém okruhu byly stěžejní informace čerpány z elektronických studií a článků. Velmi zajímavé jsou například studie webové stránky The Intelligence and Terrorism Information Center (izraelský původ), kde v článku „Allotments of large amounts of money to Rabbi Moshe Hirsch...“ se ukazuje na finanční propojení představitelů Neturej Karta a Organizace pro osvobození Palestiny. Zároveň řadu důležitých informací poskytují publikace JUDr. PhDr. Marka Čejky, Ph.D. a doc. PhDr. Miloše Mendla, CSc. Bližší informace a údaje - viz kapitola 5. Nejdůležitější použité tištěné a elektronické prameny, literatura a další odborné zdroje.

⁸ K tomuto tématu, které se dotýká našeho území, byly stěžejní dva okruhy informací. Za prvé - elektronický - jednalo se o zveřejněné výroční zprávy bezpečnostních složek, hlavně Bezpečnostní informační služby a za druhé - publikační - studie JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, Ph.D. pod názvem „Terorismus v ČR“. Jednalo se zejména o kapitoly „Islámský terorismus“ a „Terorismus dalších velkých světových náboženství.“ Bližší informace a údaje - viz kapitola 5. Nejdůležitější použité tištěné a elektronické prameny, literatura a další odborné zdroje.

Získané poznatky jsem analyzovala a zároveň jsem používala i metodu komparativní (srovnávací) analýzy, tj. porovnávala jsem jednotlivé analytické závěry a následně jsem se je snažila porovnat v českém prostředí, zda-li jsou přítomny a zda-li platí i pro naše území. V některých případech jsem použila dedukci, logické odvozování vzniklých závěrů a v neposlední řadě, zejména v hodnocení znaků v českém prostředí, jsem rovněž užila metodu konkurenčních hypotéz, která je založena na konkrétních faktech, z nichž se vyvozují tzv. konkurenční hypotézy.⁹

⁹ Tato metoda vznikla mezi lety 1978 až 1986, autorem je Richard Heuers, analytik CIA. Tato metoda pomáhá analyticky vyvrátit nevhodné hypotézy a nutí k řádnému vyhodnocení důkazů - faktů.

